

ADVIES

- RAAD voor CULTUUR

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a Rijksdienst voor de Monumentenzorg
Postbus 1001
3700 BA Zeist

Onderwerp
Aanwijzing beschermd monument
Waardenburg (gem. Neerijnen) en
Zaltbommel (gem. Zaltbommel)
verkeersbrug over de Waal

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070-3106686
Telefax 070-3614727
E-mail cultuur@cultuur.nl

Mevrouw de Staatssecretaris,

Datum
18 JUNI 2003

Uw brieven van
07-11-2002

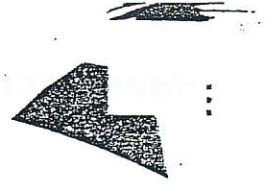
Uw kenmerk
RNO-2002-3177 en
RNO-2002-3075

Kenmerk
mon-2002.5053/2 en
mon-2002.5054/3

Op 8 november 2002 heeft de Raad voor Cultuur uw adviesverzoeken met de hiernaast vermelde kenmerken ontvangen. Deze verzoeken hebben betrekking op de aanwijzing tot rijksmonument van het object verkeersbrug over de Waal te Waardenburg en Zaltbommel. Na afweging van de bij uw adviesaanvraag ter beschikking gestelde gegevens heeft de Raad het volgende geconcludeerd.

De aanvraag is afkomstig van de Stichting Boogbrug Vianen. Deze betreft een stalen verkeersbrug over de Waal, gebouwd in 1933, in het kader van het Rijkswegenplan uit 1927. In 1940 en 1945 werden de brugdelen over het zomerbed vernield en in dezelfde vorm herbouwd. In het kader van het Rijkswegenplan zijn twaalf grote verkeersbruggen gebouwd, vier vakwerkbruggen en acht boogbruggen. Van deze acht boogbruggen zijn er op dit moment drie aangewezen als rijksmonument: de brug over de IJssel bij Zwolle (1930), de brug over de Waal bij Nijmegen en de brug over de Noord bij Hendrik-Ido-Ambacht (1939). De Raad is van mening dat, als tastbare herinnering aan de bruggenbouw uit het Rijkswegenplan, naast deze boogbruggen tevens een vakwerkbrug bewaard zou moeten blijven. Van de oorspronkelijk vier vakwerkbruggen uit het Rijkswegenplan is er één niet meer aanwezig (Moerdijk) en één vervangen (Keizersveer). In vrijwel originele staat overgebleven vakwerkbruggen zijn de brug over de Oude Maas bij Dordrecht en de brug over de Waal bij Zaltbommel. Hierdoor verkrijgen laatstgenoemde twee bruggen een hoge typologische zeldzaamheidswaarde.

→ Een belangrijke meerwaarde van de brug bij Zaltbommel is de ensemblewaarde met de twee naastgelegen bruggen. Vijftig meter ten oosten van deze verkeersbrug ligt een treinbrug, gebouwd in 1869, uitgevoerd als twee enkelsporige vakwerkliggers. Dertig meter westelijk ligt de Martinus Nijhoffbrug, een betonnen verkeersbrug uitgevoerd als ruibrug met stalen kabels, gebouwd in 1996. Dit ensemble van drie bruggen uit verschillende bouwperiodes is cultuurhistorisch van belang omdat hierin de geschiedenis van de bruggenbouw duidelijk zichtbaar is.

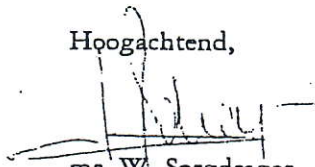

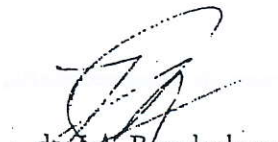
Een bijzonder architectuurhistorisch aspect is dat de verkeersbrug uit 1933 is ontworpen in relatie met de spoorbrug uit 1869. De spoorbrug heeft de plaats van de pijlers en landhoofden van de verkeersbrug bepaald. Voor een rustig beeld werd voor de verkeersbrug besloten tot een tweede vakwerkbrug, de vorm van de brug werd echter bewust afwijkend van de spoorbrug uitgevoerd: de spoorbrug had vakwerkliggers met gebogen randen, de verkeersbrug verkreeg rechte randen.

Vanwege deze hoge typologische, architectuur- en cultuurhistorische waarde adviseert de Raad voor Cultuur u positief te beslissen inzake het verzoek tot rijksbescherming.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Monumenten en Archeologie van de Raad voor Cultuur.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris

Pagina

2

Nummer

mon-2002.5053/2 en

mon-2002.5054/3